

POSTANOWIENIE

Dnia 2 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczyk (sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

w sprawie **B. P.**

w przedmiocie odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.
w dniu 2 grudnia 2025 r.

kasacji Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 1 lipca 2025 r., sygn. akt II AKzw 165/25,
utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 11 lutego 2025 r., sygn. akt XI Kow 15/25

1. uchyla zaskarżone postanowienie oraz utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie i na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. umarza postępowanie wykonawcze w przedmiocie odwołania B. P. warunkowego przedterminowego zwolnienia udzielonego postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 5 października 2022 r., sygn. akt V Kow 2014/22;

2. obciąża Skarb Państwa wydatkami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 5 października 2022 r., sygn. akt V Kow 2014/22, B. P. został warunkowo przedterminowo zwolniony z odbycia reszty kary łącznej 6 lat pozbawienia wolności orzeczonej prawomocnym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Żywcu z dnia 21 września 2020 r. o sygn. akt II K 189/20, której koniec przypadał na dzień 20 marca 2023 r. Na podstawie art. 80 § 1 k.k. Sąd wyznaczył skazanemu okres próby do dnia 5 października 2024 r. i oddał go w tym czasie pod dozór kuratora sądowego. B. P. został też zobowiązany do wykonywania pracy zarobkowej, powstrzymania się od nadużywania alkoholu i używania środków odurzających, informowania kuratora o każdej zmianie miejsca zamieszkania lub zatrudnienia oraz do spłaty zobowiązań orzeczonych wyrokami w sprawach karnych.

Postanowienie o warunkowym zwolnieniu było wykonalne z dniem 5 października 2022 r., zaś uprawomocniło się w dniu 13 października 2022 r. (zał. 2, k. 15 -17).

Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 11 lutego 2025 r., sygn. akt XI Kow 15/25, wydanym na podstawie art. 160 § 3 k.k.w., odwołał udzielone B. P. warunkowe przedterminowe zwolnienie. W uzasadnieniu Sąd podał, że skazany nie wykonał ciążących na nim obowiązków naprawienia wyrządzonych szkód nałożonych wyrokami w sprawach karnych, w tym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy z dnia 11 lutego 2016 r., sygn. akt IX K 643/15/K, którym B. P. został zobowiązany do naprawienia szkody w łącznej wysokości 219.882 zł, na poczet której uiszczył w ciągu 3 lat próby wyznaczonej tym wyrokiem oraz pięciu kolejnych lat, tylko kwotę 350 zł. Jednocześnie Sąd zarządził w stosunku do skazanego wykonanie reszty kary łącznej 6 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Żywcu, sygn. akt II K 189/20, co skutkowało osadzeniem go w jednostce penitencjarnej w dniu 10 marca 2025 r. (zał. 2, k.: 62, 110, 111).

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone przez obrońcę B. P. . W środku odwoławczym skarżący zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych wywodząc, iż skazany nie wykonał ciążących na nim obowiązków finansowych z powodów obiektywnych (problemów zdrowotnych i trudnej sytuacji rodzinnej), a przy tym twierdząc, że świadczenia należne pokrzywdzonym zostały uiszczone przez

„głównego sprawcę” (zał. 2, k. 65-66).

Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 1 lipca 2025 r., sygn. akt II AKzw 165/25, utrzymał zaskarżone postanowienie w mocy.

W dniu 10 lipca 2025 r. B. P. został zwolniony na mocy wydanego w tym dniu przez Sąd Okręgowy w Warszawie na podstawie art. 9 § 3 i 5 k.k.w., postanowienia w sprawie sygn. akt XI Kow 15/25/owz o wstrzymaniu wykonania wskazanego wyżej postanowienia z dnia 11 lutego 2025 r. (zał. 2, k.: 117-118, 128).

Kasację od opisanego postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 11 lipca 2025 r. wniósł Prokurator Generalny zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 82 § 1 k.k. w zw. z art. 160 § 3 k.k.w., polegające na utrzymaniu w mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 11 lutego 2025 r., sygn. akt XI Kow 15/25, o odwołaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia udzielonego skazanemu B. P. na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 5 października 2022 r., sygn. akt V Kow 2014/22, z odbycia reszty kary pozbawienia wolności, której koniec przypadał na dzień 20 marca 2023 r., pomimo upływu z dniem 5 kwietnia 2025 r. okresu 6 miesięcy od zakończenia okresu próby wyznaczonego tym postanowieniem, co winno było doprowadzić Sąd odwoławczy do uznania, że kara pozbawienia wolności została przez skazanego odbyta z chwilą warunkowego zwolnienia i skutkować umorzeniem postępowania w przedmiocie odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia na podstawie art. 15 § 1 k.k.w.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu I instancji i umorzenie postępowania wykonawczego na podstawie art. 15 § 1 k.k.w.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Tytułem wstępu zaznaczyć należy, iż czas stanowiący okres próby w przypadku udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia został precyzyjnie określony w art. 80 § 1 k.k. Przepis ten stanowi, że w razie warunkowego zwolnienia czas pozostały do odbycia kary stanowi okres próby,

który jednak nie może być krótszy niż 2 lata ani dłuższy niż 5 lat. Wyjątki od powyższej reguły wskazane zostały w pozostałych jednostkach redakcyjnych cytowanego przepisu, które zastosowania w niniejszej sprawie niewątpliwie nie miały.

Koniec odbywania orzeczonej wobec skazanego B. P. kary pozbawienia wolności upłynąć miał 20 marca 2023 roku. W dniu wydania przez sąd penitencjarny postanowienia o udzieleniu warunkowego zwolnienia, tj. w dniu 5 października 2022 roku, okres pozostały skazanemu do odbycia kary był zatem krótszy od dwóch lat. W tej sytuacji okres próby wyznaczany był wprost przez art. 80 § 1 k.k. i wynosił dwa lata (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 30 lipca 2009 r., II KK 95/09; z dnia 24 kwietnia 2013 r., II KK 257/12 oraz z dnia 13 lutego 2014 r., II KK 271/13).

Procedujący w przedmiocie odwołania warunkowego zwolnienia Sąd Okręgowy w Warszawie oraz rozpoznający zażalenie skazanego Sąd Apelacyjny w Warszawie były związane wydaniem wobec B. P. postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 5 października 2022 roku, sygn. akt V Kow 2014/22, udzielającego mu warunkowego przedterminowego zwolnienia i ustalającego dwuletni okres próby, który skazanemu upływał 5 października 2024 r., zaś prawomocne postanowienie w przedmiocie odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia zapadło 1 lipca 2025 r. Oznacza to, że prawomocna decyzja o odwołaniu warunkowego zwolnienia zapadła później niż 6 miesięcy po zakończeniu okresu próby, co tym samym czyniło ją prawnie niedopuszczalną. W tym stanie rzeczy zarzut kasacji jawi się jako oczywiście zasadny. To oznacza konieczność uchylenia postanowień Sądów obu instancji.

W tym stanie rzeczy należało uznać, że Sąd Apelacyjny – tak procedując – rażąco uchybił przywołanym w zarzucie kasacji przepisom, co zważywszy na charakter tego uchybienia i jego procesowe skutki, nie tylko mogło, ale miało rażący wpływ na treść zaskarżonego postanowienia.

Wobec faktu, iż na obecnym etapie postępowania nie jest już możliwe wydanie merytorycznej decyzji w przedmiocie odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia, Sąd Najwyższy – na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. –

umorzył postępowanie wykonawcze w tym przedmiocie, po uchyleniu obu zapadłych wcześniej postanowień.

Wobec faktu, że zasadność podniesionego zarzutu kasacji prowadzi do konieczności umorzenia postępowania wykonawczego we wskazanym zakresie, zbędne jest odnoszenie się w takim układzie do kwestii związanej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (por. m. in. orzeczenia Sądu Najwyższego wydane w sprawach o sygnaturach akt: IV KK 327/23, IV KK 28/24 oraz II KO 144/24).

Na podstawie art. 638 k.p.k. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążono Skarb Państwa.

[J.J.]

[a.ł]

Jacek Błaszczyk Jarosław Matras Andrzej Stępka